

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Høring om endringer i barnehageloven - frist: 190115

Vi viser til høringsnotat om endringer i barnehageloven og tilhørende forskrifter datert 17.11.2014 fra Kunnskapsdepartementet med høringsfrist 19. januar 2015.

Fylkesmannen er positiv til en grundig gjennomgang av barnehageloven av 17.juni 2005 (i høringsbrev skriver KD juli) nr 64.

Fylkesmannen i Troms er opptatt av at statlig tilsyn med barnehagene og barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering tar hensyn til barnas beste. Enhver endring av barnehageloven må ta utgangspunkt i kunnskap om barn og barnehager, samfunnsendringer og barnehagens plass i samfunnet. Endringer i barnehageloven må derfor bygge videre på det beste i norsk barnehagetradisjon og forskning om barn.

Med utgangspunkt i denne forståelsen gir Fylkesmannen i Troms våre merknader til høringsnotat om endringer i barnehageloven. Der Fylkesmannen ikke har kommentert lovutkastet er det ikke uenighet mellom departementets forslag og vårt syn. Våre kommentarer er knyttet til deler av statlig tilsyn og barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering. Endringsforslagene om Fylkesmannens tilsyn med kommunens bruk av økonomiske reaksjonsmidler og endringer som følge av ny forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning ser vi på som naturlige og gode endringer.

Statlig tilsyn med barnehagene

Fylkesmannen i Troms er positiv til forslaget om å innføre en hjemmel for statlig tilsyn med den enkelte barnehage. Siden det er tale om en mindre endring av vår tilsynsmyndighet mener vi det er riktig at Fylkesmannens tilsyn begrenses til «*særlige tilfeller*».

Departementet har spesielt bedt om innspill på hvordan det nærmere innholdet i «*særlige tilfeller*» kan avgrenses og konkretiseres. Slik vi ser det vil en slik konkretisering på det nåværende tidspunktet uansett bli generell og vi mener det er vanskelig å konkretisere begrepet ytterligere enn departementet selv har gjort i høringsforslaget punkt 2.5. Som departementet også skriver, vil den nærmere avklaringen måtte foretas i praksis og dialog mellom Utdanningsdirektoratet og embetene.

Fylkesmannen mottar jevnlig henvendelser fra foreldre om bekymringsverdige forhold i barnehagene. Slike henvendelser er ofte titulert som «klage», «bekymringsmelding» o.l. Ut fra vår myndighet per i dag har vi videresendt slike henvendelser til aktuell kommunes barnehagemyndighet og bedt om at denne følger opp. Vi ser ofte at melder i slike tilfeller har henvendt seg til barnehagemyndigheten i kommunen først, men ut fra dagens lov, har ikke Fylkesmannen anledning til annet enn å føre tilsyn med at kommunens barnehagemyndighet ivaretar sine lovpålagte oppgaver. For slike tilfeller får Fylkesmannen nå en mulighet til å følge opp sakene/føre tilsyn på barnehagenivå, noe vi ser positivt på og som vil kunne medføre en styrking av rettssikkerheten til det enkelte barnet i barnehagen.

Selv om internkontroll ikke er nevnt i høringsforslaget, ønsker Fylkesmannen i Troms å fremme at en egen bestemmelse om internkontrollplikt for den enkelte barnehage vil sikre bedre etterlevelse av barnehageloven med forskrifter. Ut fra Fylkesmannen i Troms' erfaringer med tilsyn på andre lovområder, vil vi hevde at muligheten for å føre et systemrettet tilsyn vil kunne gjøre vår kontrollvirksomhet mer effektiv dersom virksomheten er pålagt internkontrollplikt.

Vi vil videre hevde at å innføre en plikt til internkontroll også i seg selv vil kunne bidra til å sikre kvalitet og regelverketterlevelse i den enkelte barnehage, uten at dette nødvendigvis vil være belastende for barnehagene, siden det allerede foreligger omfattende rutiner mv. som sikrer regelverketterlevelse i de fleste barnehagene. På lik linje med helse- og omsorgstjenestens virksomheter vil en slik internkontrollplikt også kunne tilpasses *«virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i eller i medhold av»* barnehageloven (sitat fra forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten § 4 første ledd).

Fylkesmannen i Troms ser positivt på de presiseringer som er foretatt i barnehageloven § 9 og nye §§ 9a og 9b.

Barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering

Fylkesmannen er og positiv til at departementet ønsker å tydeliggjøre hjemmelen for barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering. Fylkesmannen registrerer at intensjonen ved å flytte barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering til § 2 i barnehageloven om barnehagens innhold, er for å sikre tidlig innsats og et tilrettelagt systematisk tilbud til barnegruppen og det enkelte barn. Departementet mener at dette vil føre til at barnehagens behandling av personopplysninger vil bli klarere. Høringsnotatets gjennomgang av gjeldende rett vedrørende personopplysningslovens definisjoner og hovedprinsipper for behandling av personopplysninger er ryddig, men utfordrende. Spesielt ser vi at tolkningen om grenseoppgangene for når det er lovlig behandling av personopplysninger og når en må innhente samtykke fra foresatte, er utfordrende.

Tradisjonelt bygger barnehageloven på foreldreretten. Departementets nye forståelse av barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering av enkeltbarn kan, etter vårt syn, føre til at foreldre opplever at denne retten innskrenkes ved at de for eksempel mister retten til å avstå kartlegging av eget barn. Fylkesmannen mener at slik barnehageloven er utformet og praktiseres i dag, skal skje tjenesten i barnehagen i dialog med foreldrene.

Etter vår oppfatning kommer dette uklart fram i forslaget til ny lovtekst hvor det i første ledd, tredje setning står: « *Barnehagene kan behandle de opplysninger som er nødvendige for å gi det enkelte barn et tilrettelagt pedagogisk tilbud i tråd med barnehageloven og forskrifter om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen)*».

Slik setningen «*kan behandle de opplysninger som er nødvendige*», er formulert, kan dette oppfattes som en endring og dermed en ny tolkning mer enn en presisering av lovteksten.

Fylkesmannen mener at barnehagen i fellesskap med foreldrene må diskutere hvor mye individualitet barnehagen skal fokusere på versus et læringsmiljø som vektlegger danning slik at barnet opplever seg som en del av felleskapet jf § 1 i barnehageloven.

Med hilsen

Eivind Bratsberg
konst. utdanningsdirektør

Vibeke Gjendemsjø
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.